

Wyrok z dnia 8 kwietnia 1994 r. III ARN 13/94

Piwo przywiezione z zagranicy i przeznaczone do spożycia przez członków obsługi i pasażerów samolotów Polskich Linii Lotniczych "Lot" nie należy do kategorii środków spożywczych wolnych od cła na podstawie art. 14 ust. 1 pkt. 22 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. Prawo celne (jednolity tekst: Dz. U. z 1994 r., Nr 71, poz. 312).

Przewodniczący SSN: Walery Masewicz, Sędziowie SN: Adam Józefowicz, Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Janusz Łętowski, Andrzej Wróbel,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Waldemara Grudzieckiego, po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 1994 r. sprawy ze skargi Przedsiębiorstwa Handlu Zagranicznego "B." Spółki Akcyjnej w G. na decyzję Prezesa Głównego Urzędu Cel w Warszawie z dnia 22 kwietnia 1992 r., [...] w przedmiocie zwolnienia od cła na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodek Zamiejscowy w Poznaniu z dnia 10 sierpnia 1993 r. [...],

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną

U z a s a d n i e

Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego-Spółka Akcyjna "B." żądało zwolnienia od należności celnych sprowadzonej z zagranicy partii piwa Dortmunder, podanej odprawie celnej w Urzędzie Celnym w Rz. w dniu 1 marca 1991 r., ze względu na przeznaczenie tego piwa do spożycia w międzynarodowych przewozach pasażerów przez Polskie Linie Lotnicze "Lot" (art. 14 ust. 1 pkt 22 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. Prawo celne (Dz. Nr 75, poz. 445 ze zm.).

Organy celne obu instancji nie uwzględniły wniosku Przedsiębiorstwa "B." uważając, że przewidziane w art. 14 ust. 1 pkt 22 Prawa celnego ustawowe zwolnienie od cła przywozowego środków spożywczych przeznaczonych do spożycia w międzynarodowych przewozach nie obejmują wyrobów alkoholowych, które według taryfy celnej przywozowej zgodnej z nomenklaturą krajów Wspólnoty Europejskiej "CN" potraktowane są odrębnie od gotowych artykułów przemysłu spożywczego tj. od "środków spożywczych".

Stanowisko organów celnych podzielił Naczelny Sąd Administracyjny-

Ośrodek Zamiejscowy w Poznaniu w wyroku z dnia 10 sierpnia 1993 r. [...], którym oddalona została skarga "B." na ostateczną decyzję Prezesa Głównego Urzędu Cła w Warszawie z dnia 22 kwietnia 1992 r. [...]. Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że dokonana przez organy celne wykładnia art. 14 ust. 1 pkt 22 Prawa celnego odpowiada treści tego przepisu z uwzględnieniem jego brzmienia oraz z uwzględnieniem innych, poza ustawą Prawo celne, przepisów prawa celnego, w których napoje alkoholowe, w tym piwo, traktowane są jako odrębna od "środków spożywczych" kategoria towarów. Takie wyodrębnienie napojów zawierających alkohol od innych artykułów spożywczych zostało wyraźnie wyrażone w Taryfie Celnej oraz w § 1 pkt 2 i 6 rozporządzenia Ministra Współpracy Gospodarczej z Zagranicą z dnia 19 lipca 1991 r. w sprawie ustanowienia norm ilościowych i wartościowych towarów wolnych od cła i od pozwolenia na przywóz oraz wprowadzenia stawki celnej ryczałtowej (Dz. U. Nr 69, poz. 302).

W rewizji nadzwyczajnej od tego wyroku, Minister Sprawiedliwości zarzucił rażące naruszenie art. 14 ust. 1 pkt 22 Prawa celnego. Minister Sprawiedliwości uważa, że brak jest dostatecznych podstaw do przyznawania - przy interpretacji wskazanego przepisu ustawy Prawo celne - istotniejszego znaczenia przepisom zawartym w aktach wykonawczych do tej ustawy, zwłaszcza, że upoważnienia ustawowe nie obejmowały określenia treści pojęć ustawowych. Tymczasem - zdaniem Ministra Sprawiedliwości - w przepisach Prawa celnego (art. 14 ust. 1 pkt 2, pkt 17 lit. "b" i pkt 22) obok określenia "środki spożywcze" wymienione zostały "wyroby spirytusowe i winiarskie". Skoro zaś piwo nie jest ani wyrobem spirytusowym ani winiarskim to - według nomenklatury ustawowej - należy do kategorii środków spożywczych i w konsekwencji podlega zwolnieniu od cła na zasadzie art. 14 ust. 1 pkt 22 Prawa celnego tak jak inne "środki spożywcze".

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Mając zastosowanie w sprawie art. 14 ust. 1 pkt 22 Prawa celnego określa jeden z przypadków ustawowego zwolnienia od cła przywozu towarów z zagranicy. Chodzi tu o środki spożywcze przeznaczone do spożycia w środku przewozowym przez członków obsługi i pasażerów w międzynarodowych przewozach towarów i osób. Środki spożywcze, które spełniają wskazane warunki są wolne od cła, w ramach norm ilościowych, do których ustanowienia upoważniony został Minister Współpracy Gospodarczej z Zagranicą (art. 14 ust. 2 pkt.2 Prawa celnego). W powołanym wyżej rozporządzeniu z dnia 19 lipca 1991 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 302) Minister Współpracy Gospodarczej z Zagranicą wykonał ponadto zobowiązanie ustawowe (art. 14 ust. 2 pkt. 1) do ustanowienia norm ilościowych lub wartościowych

dla środków spożywczych oraz wyrobów spirytusowych, winiarskich i tytoniowych o których mowa w art. 14 ust. 1 pkt 2 i 3 Prawa celnego. O ile ustawa operuje przy określaniu zwolnień od cła nomenklaturą uogólniającą całe grupy towarów używając określeń właściwych dla kategorii towarów mających pewną wspólną cechę (np. środki spożywcze, wyroby spirytusowe) to akt wykonawczy do ustawy konkretyzuje te ustawowe kategorie przez wskazanie ściśle określonych towarów z danej kategorii i związanej z nimi normy. Taki sposób realizacji przez Ministra Współpracy Gospodarczej z Zagranicą wskazanych upoważnień ustawowych nie może nasuwać zastrzeżeń, skoro regulacja ustawowa zwolnienia od cła nie jest pełna ale odwołuje się do: "ustanowionych norm". Określenie norm ilościowych wolnych od cła towarów ustala się w odniesieniu do towarów, które w związku z tym trzeba było w rozporządzeniu wykonawczym wymienić w sposób skonkretyzowany. Jeżeli chodzi o piwo to Minister Współpracy Gospodarczej z Zagranicą traktuje je jako jeden z towarów należących do grupy określonych w ustawie: "wyrobów spirytusowych, winiarskich i tytoniowych" a ściślej jako "wyrób spirytusowy" (por. zwłaszcza § 1 pkt 2 powołanego wyżej rozporządzenia z dnia 19 lipca 1991 r.). Takie ustalenie treści ustawowego określenia: "wyroby spirytusowe" odpowiada także - na co zwrócił uwagę Naczelny Sąd Administracyjny - nomenklaturze przyjętej w Taryfie Celnej przywózowej, zgodnie z którą piwo należy do kategorii napojów alkoholowych stanowiącą osobną kategorię towarów w stosunku do towarów określonych jako środki spożywcze. Wbrew ocenie Ministra Sprawiedliwości, Sąd Najwyższy podziela stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego, według którego dla wyjaśnienia treści nieostrych wyrażeń ustawy Prawo celne istotne znaczenie ma to, jak dane wyrażenie (nomenklatura) rozumiana jest w szerszym kontekście przepisów prawa celnego. Wprawdzie wskazane uregulowania, znajdują się w aktach prawnych wykonawczych do ustawy, ale oznacza to, że wyznaczają one obowiązujący stan normatywny, chyba że zostałaby wykazana sprzeczność z normą ustawową. Zgodzić się należy z Naczelnym Sądem Administracyjnym, że zaliczenie piwa do ustawowo określonej kategorii wyrobów spirytusowych nie jest sprzeczne z regulacją ustawową wyrażoną w przepisie art. 14 Prawa celnego. Przy określaniu poszczególnych stanów faktycznych zwolnienia od cła przywózowego w powołanym przepisie zwraca uwagę wyraźne wyodrębnienie od "środków spożywczych" pewnej ich grupy, które chociaż mogłyby być definiowane jako środki spożywcze, to przecież zostały wyodrębnione w osobnej grupie: "wyrobów spirytusowych, winiarskich i tytoniowych". W tej ostatnio wymienionej grupie jej wspólną cechą jest to, że są to specyficzne środki spożywcze, których "spożywanie" chociaż uzasadnione kulturowo jednakże - zwłaszcza jeżeli jest nadużywane - powoduje różnorakie zagrożenia. Drugim elementem omawianej nomenklatury ustawowej jest jej ogólny charakter, który wskazu-

je tylko na pewną kategorię przedmiotów, a nie na indywidualnie oznaczone towary. Tak np. "wyroby spirytusowe" nie oznaczają jakiegoś konkretnego produktu, ale ich całą kategorię mającą dwie właściwości. Po pierwsze, że będzie to "wyrób" a więc rzecz nie w pełni naturalna a przetworzona w jakimkolwiek procesie produkcyjnym i po drugie - wyrób spirytusowy tj. zawierający w swym składzie spirytus, w tym wypadku (skoro chodzi o wyrób przeznaczony do konsumpcji) spirytus etylowy. Ponieważ piwo spełnia oba te warunki, to trudno zgodzić się z twierdzeniem Ministra Sprawiedliwości, iż piwo nie jest wyrobem spirytusowym w rozumieniu Prawa celnego.

Z powyższych przyczyn, wobec braku podstawy do uchylenia zaskarżonego wyroku Sąd Najwyższy oddalił rewizję nadzwyczajną Ministra Sprawiedliwości.

=====